

EY AN KI PENGÜGÂH MAKAMINDA KÂR GULÂM ŞÂDÎ'NİN

[♩=44] he _____ yi te teten te ne ne ne nen ne _____ n ne _____

Ika _____

n ni di ri lâ _____ lâ _____ te te ten

te ne ne ne nen ne _____ n ne _____ n ni di ri lâ _____ lâ _____

_____ te _____ ne _____ di _____ ri te _____ ne ne _____ ne _____ di _____

r be tû _____ se _____ na e-y a-n ki tû _____ de _____ ri

nû _____ cu _____ cum' a li _____ me _____ ti ha _____ ne _____

_____ nd _____ de _____ r hû k mi nû _____ cu _____

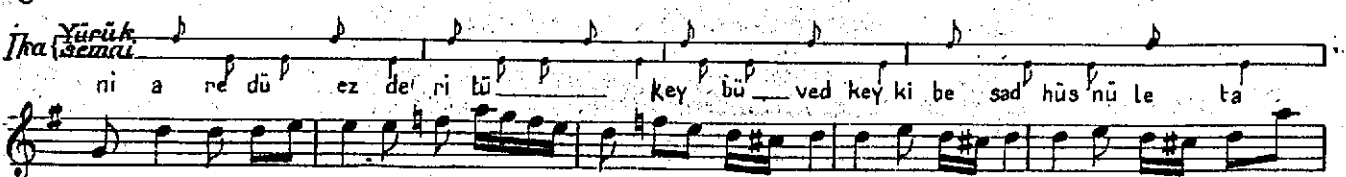
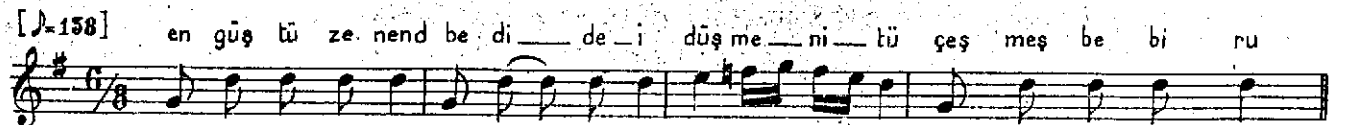
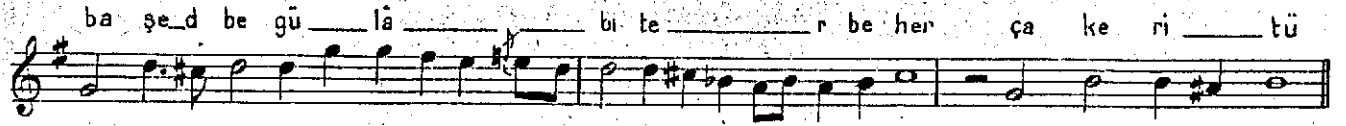
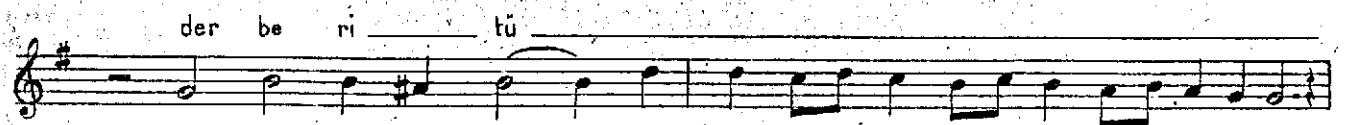
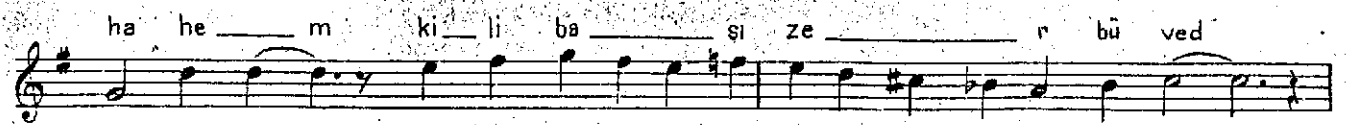
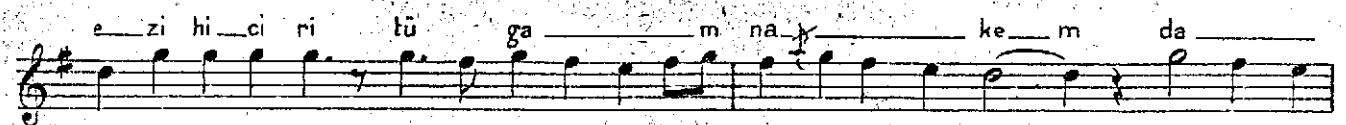
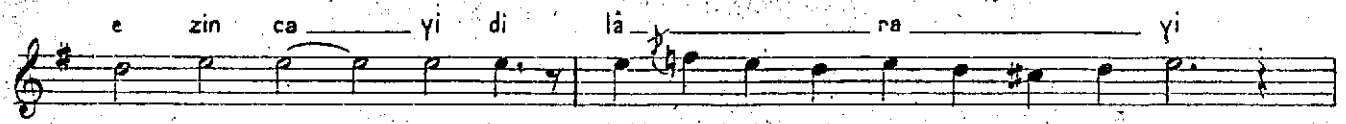
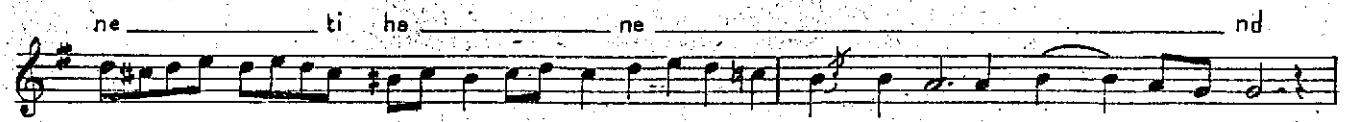
_____ m _____ mü _____ mü's' te ki _____ me _____ ti ha _____ ne _____

_____ nd _____ ba _____ a _____ n ki bi _____ da _____

ni _____ zi nû cu _____ me _____ ti ha _____ be ri _____

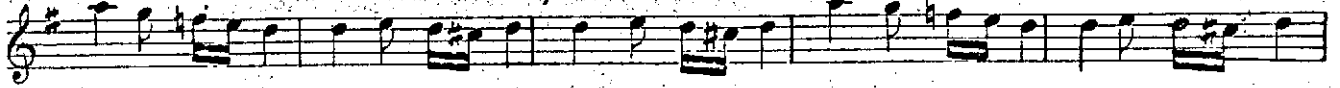
_____ ha _____ be ri _____ ha _____ be ri _____

②

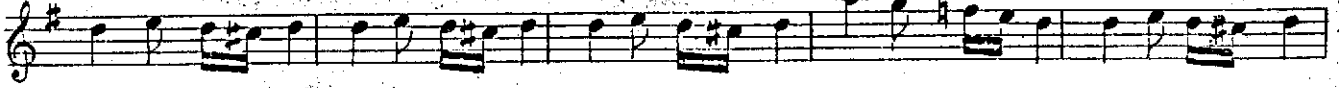

(3)

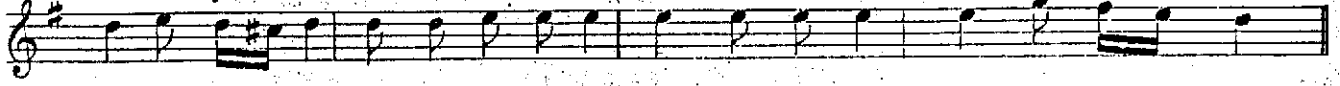
fet be ce lâ ker di vü ez cüm le i hal ka nı be şa di ve te ra

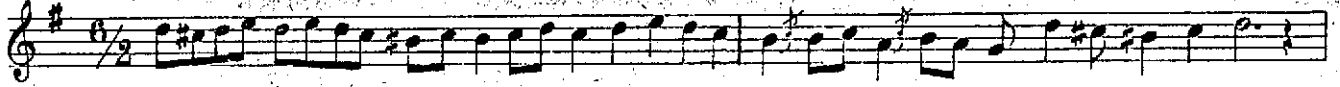
ni zi pe yet şa di bi run a re di der ra hi bi yûf ti vü se na

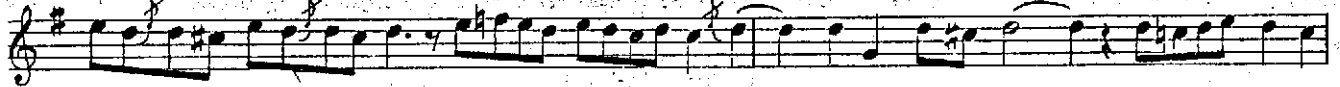
ez pe yi tû çe şı m be ru yi tû be hay ret bü ved ez

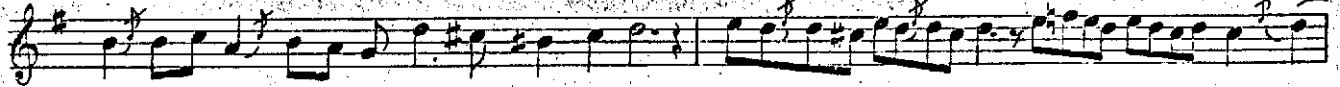
lû tû fı di ge ri te te ten

te ne ne ne nen ne n ne n ni di ri lâ lâ

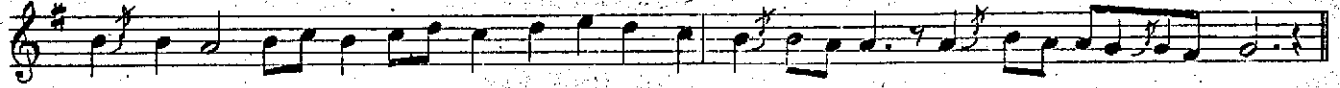
te te ten te ne ne ne nen ne n ne

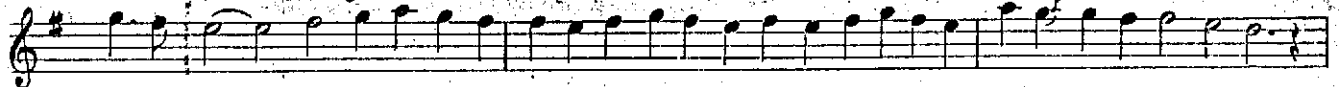
n ni di ri lâ lâ te ne di ri

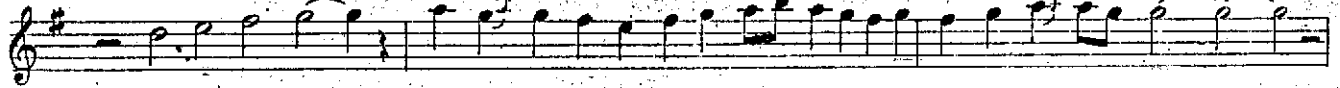
te ne na ne di r be tû se na

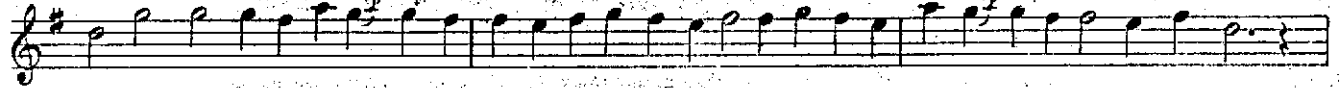
Meyan he ri çe nd be gi ri di he ri mü a l li m ke şı ti

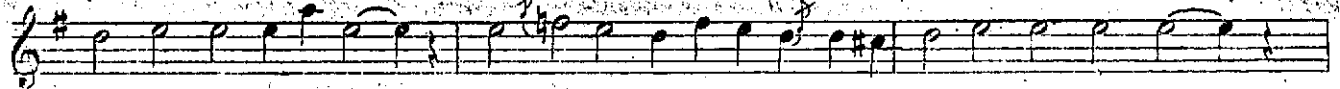
ki del le lâ lâ lâ lâ

ek ser be mü a l li ma nı â li m ke şı ti

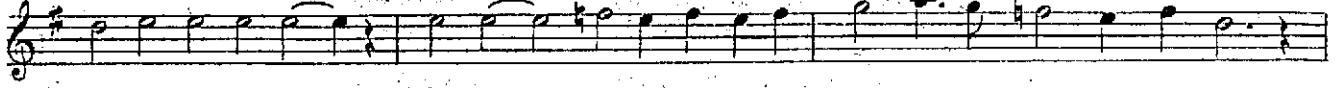

çen dan ki si ta re bu d der ev ci fe le k

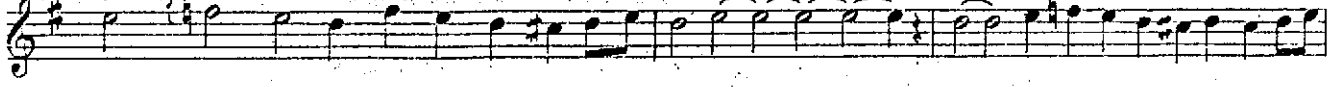

(4)

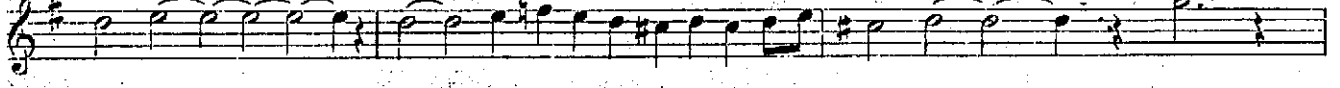
him met bi kû ni vû ho b mü ne c ci m ke şî ti

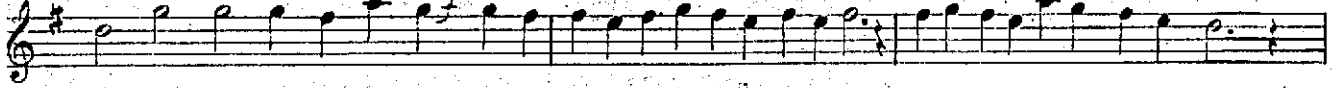
he yi do şî ho bü ba ka

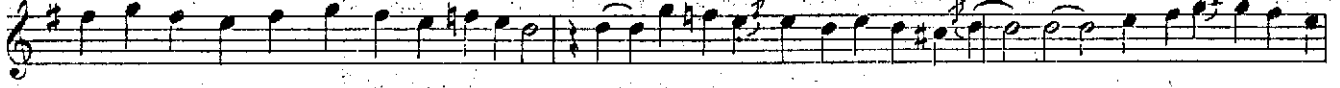
bu l hu yi pû r u su l ah

ser ma ye i sa dî ci ha n bi ba ye dî be sul

da i m sū han e z ge r hi be ri n

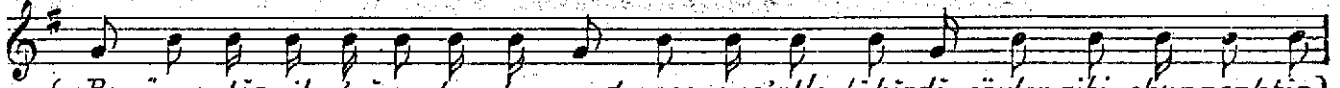
mi gû yi yi

lâ yık kî se ri mü ne c ci mi net ha nend

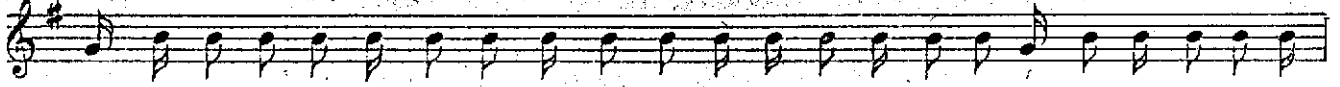

♩=208] her ca ki dū se â li mi hoş tab ı dî dî ve der cay ni şî ni

(Bu üç satır ika'siz olarak son derece sur'atle lâkirdi söyler gibi okunacaktır)

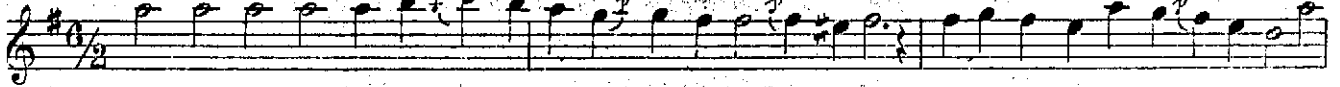
ve ye min gû yi kî im sâl be sâl ha yi dî ger ne ma ned ve der e ka li mi

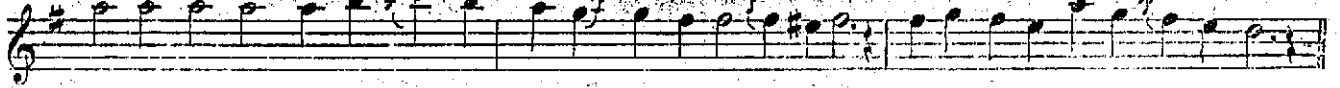
seb a şu ri şî bis ya rest be der ah kâ mi a ceb nû viş te end

val lâ hi cū ni n sūm me bi l lâ hi cū ni n

val lâ hi cū ni n sūm me bi l lâ hi cū nin

6

[138] keş ti be he va yi ma ri fe ti deh ri be si ba a de mi yan ra mı şü di

he ri ne fe si te te ten

te ne na ne nen ne n ne n ni di ri lâ lâ

te te ten te ne ne ne nen ne n ne

n ni di ri lâ lâ te ne di ri

te ne ne ne di r be tû se na

[139] ey can ki bi nem be di hi mi ri tû ra ez ru yi lu tuş f gi rif te der

zi ri tû ra ey zi ne ti her mû nec ci min ey zi ne ti her mû nec ci min

ey zi ne ti her mû nec ci min be çi ya r be çi ya r be çi ya r a ye de

ey zi ne ti ser lev ha i mec nu a i dust ez med hi men a za de eş de

do s tu be do st te te ten

te ne ne ne nen ne n ne n ni di ri lâ lâ

GÜFTESİ

(Hey) tete ten tene nene nen nen
 nen ni dir lâ lâ tete ten tene
 nene nen nen ni dir lâ lâ tene
 dir tene nene dir betü sena
 Ey anki der nücum alimet hanend
 Der hükmi nücum müstekimet hanend
 Ba anki bidani zi nücumet haberi
 Lâyik ki seri münec'ciminet hanend
 Ezin cayı dilârayı ey hüsnü küşade
 Ey ruyi tü sade ah! ez hicri
 tü gamnâkem dâni ki çi bibâkem
 Hâhem ki libası zer büved der beri tü
 Bâsed begülâbi ter beher çâkeri tü
 Engüştü zenend bedidei düşmeni tü
 Çeşmeş bebiron aredü ez deri tü
 Key büved ki besad hüsnü letafet
 becelâ herdi ve ez cümleî halkın beşâdi
 ve teranî zipeyet şad birün aredü der
 rah biyüfti ve sena ez peyi tü çesim beruyi
 tü behayret büved en lütfi diger tete ten ...

Meyan

Her çend begirdi her muvallim keşti
 ki delle lâ lâ lâ lâ
 Ekser bermuallimanî âlim keşti

Çendün ki sîtare bud der evci felek
 Himmet bikûni ve hob münec'cim keşti
 Hey dost hobü ba kabul hıyî pür usul
 ah sermayei sad cihan bibayed benisül
 dâim suhan ez çerhi berin migüyi lâyük
 ki seri münec'ciminet hanend

(İkâsîz parça)

(Her ca ki duse âlimi hoş tabî didi ver
 der cay nişini ve yemin migüyi ki intsâl
 besâlhayî diger nemaned ve der ekalimî
 seb'a şuriş bisyarest beder ahkâmî aceb
 nüvişteend) vallahi çünin sümme billâhi
 çünin vallahi cünin sümme billâhi çünin
 Keşti behevayî marifeti delûr besi
 Ba ademüyan ram şüdi her nefesi

tete ten

Ey can ki binem bedihi miri tûra
 Ez ruyi lutuf girifte der ziri hûra
 Ey zinê her münec'cimin, ey zineti
 her münec'cimin beçi yar beçi
 yar beçi yar ayedet, ey zineti
 şerlavhai mecmuâi dost ez medhi
 men azade şüde dost bedost

tete tete

GULÂM ŞÂDÎ

Tercümei hali külliyyatımızın 168 inci sayısında mevzuu bahsolan Meraga'li meshur Hoca Aptülkadir'in şakirdidir. Gulâm Şâdi'nin Arap olduğuna dair bir rivayet var ise de ismine bakılınca İranlı ve ya Hintli olması daha ziyade muhtemeldir.

Kantimir Oğlu tarafından yazılan "Osmanlı devleti tarihi"nin 2 inci cildinde Hoca Musikar namini verdiği Aptülkadiri meragi ile şakirdi Gulâm Şâdi'nin eserlerindeki lâtif nağmelerin bir zamanlar bütün Türkiye ve İran kit'alarına neş'e vermiş olduğunu kaydetmektedir. Gulâm Şâdi'nin bestelerinden maat' esef yalnız iki tanesi bâki kalabilmiştir ki biri bu sayımızla neşrettığımız muazzam ve muşanna Kâr'dır.

Bu Kâr'in elimizdeki eski ve yazma bir mecmuada muharrer olan farisi güftesinden anlaşılıyor ki Gulâm bu eserini o asırda müneccimlikle şöhrat kazanmış bir zatı medih için bestelemiştir. Garibi şudur ki sonradan mechul bir kimse bu Kâr'in güftesini bir hicviye haline çevirmiş ve bununla da iktifa etmiyerek Kâr'in bestelenmesine sebep olmak üzere bir de masal uydurmuştur. Bu masala nazaran, güya Gulâm hocasına bir sebepten dolayı kızmış ve o kizginlikle bu Kâr'i besteleyip hocasını hiciv etmiştir.

Son asırda (Hiciv Kâr'i) namı ile musiki şinastlarımız arasında istihar eden bu Kâr'in gayet müstehcen sözleri havi olan sonraki güftesi Bolahenk Nuri Bey'in Aptül Aziz devrinde taş basmasila matbu mecmuasında münderiştir.

Yine bu masalın ilâve ettiğine göre Gulâm'ın hicvine de hocası cevap vermiş ve 165 inci sayımızla nadide bir notasını neşir ettiğimiz Kâr'i besteleyerek (Tuh tene: nen !...) nağmelerile şakirdinin yüzüne tükürmüştür!

Halbuki Aptülkadiri müneccimlikle asla şöhratı olmadığı için bu Kâr'in -gerek medih, gerek hiciv yolunda olsun- Hoca Aptülkadir hakkında yapılması varit olamayacağı şüphesizdir; zaten elimizdeki eski mecmua bu hususda tereddüde kat'iyen mahal bırakmayan bir vesikattir.

Suhalde 165 numaralı Kâr'in de Aptülkadir'e tariz eden bir musiki şarlatahına karşı Hoca tarafından bestelenmiş bir eser olduğuna hüküm edebiliriz.